

KORIZMENE CRKVENE PUČKE POPIJEVKE

Korizma je vrijeme u kojem se kršćani postom i pokorom pripremaju za slavljenje Uskrsa, a započinje Čistom srijedom ili Pepelnicom. Naziv *korizma* dolazi od latinske riječi *quadragesima* - četrdesetnica pa se u nekim hrvatskim krajevima uz izraz »korizma« uobičajio i naziv četrdesetnica jer se njezino trajanje temelji na simboličkom biblijskom broju od četrdeset dana. Korizma je »u Crkvu uvedena u IV. stoljeću kao spomen na boravak Izraelaca u pustinji te na četrdesetodnevni Isusov boravak u pustinji.«¹

Svako je liturgijsko vrijeme u crkvenoj godini prožeto obredima koji su praćeni određenim popijevkama, karakterističnim tekstom i melodijom koja odgovara tom razdoblju. Tako i korizmeno vrijeme ima svoje osobitosti. Stoga je gotovo nezamislivo održavanje vjerskih obreda ili skupova, a da vjernici pritom ne sudjeluju pjevanjem. Poznate su nam mnoge korizmene pjesme i popijevke koje imaju izrazito pokorničku tematiku: prisutnost i spoznaja grješnosti, poziv na obraćenje, kajanje, traženje Božjeg milosrđa, samooptužbe za počinjene grijeha. Druga skupina popijevki sadržava poziv i vapaj upućen Svemogućem da svoj pogled svrati na nas i izbavi nas iz ruke neprijatelja.

Pod hrvatskom pučkom popijevkom podrazumijevamo sve duhovne popijevke na hrvatskom jeziku koje je hrvatski narod stvarao kroz vjekove, a nažalost još ni danas nisu dovoljno istražene. One su glazbeno nasljeđe nepoznatih vjernika, pojedinaca i umjetnika. Naime, napjevi zahvaćaju svu dugotrajnu stvaralačku baštinu koja je različita po porijeklu i vremenu nastajanja.

U nizu potrebnih reformi Drugoga vatikanskog sabora nalazila se i reforma liturgijskog pjevanja, kojoj je cilj bio vratiti crkvenoj popijevci² pravo mjesto u bogoslužju i dati joj novu ulogu u liturgiji. Crkva u Hrvata dobro se nosila s glazbenom reformom, ali ne i dovoljno dobro kao neki drugi katolički narodi, jer još uvijek oskudijeva u glazbenoj obradi novijih liturgijskih pučkih skladbi za liturgijska slavlja unatoč dobrom izboru u pjesmarici PGPN iz 1985. Stoga je u samom uvodu Uskrsnog kruga liturgijske pjesmarice *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* izraženo mišljenje o tematiki postojećih popijevki: »Srednji vijek je četrdesetnicu

¹ A. REBIĆ (ur.), *Opći religijski leksikon*, Zagreb, 2002., str. 469.

² Izraz *popijevka* (*cantilena*) pojavio se u hrvatskom jeziku razmjerno dosta rano, zapisan je prije 300 godina na brojnim stranicama u prvom izdanju CO. ...Prvi ga je uveo u crkveno glazbeno nazivlje književnik Vjenceslav Novak naslovajući godine 1891. zbirku probranih pjesama s napjevom iz CO *Starohrvatske crkvene popijevke*. M. DEMOVIĆ, *Hrvatske pučke crkvene tiskane pjesmarice s napjevom*, Zagreb, 2001., str. 8.

pretvorio u vrijeme oplakivanja muke Kristove, a to su u znatnoj mjeri baštinile i naše dosadašnje »korizmene« popijevke. Zato je izbor prikladnih popijevki za obnovljenu korizmu, tj. popijevki krsnog, općevazmenog i pokorničkog smisla, malen. Valjalo bi ga zato popuniti osobito psalmima pokorničkog i vazmenog smisla.³ Sigurno treba povećavati broj novih nadahnutih izvornih crkvenih pučkih popijevaka novijim stvaralačkim i obnoviteljskim zahvatima, integriranim u kulturu tako da *glasovi vjernika mogu odzvanjati u pobožnim i svetim vježbama i u samim liturgijskim činima* (SC 118).

U našoj bogatoj i raznolikoj glazbeno-tradicijskoj kulturnoj povijesti crkvena pučka popijevka ima svoje posebnosti i specifičnosti pjevanja koje su vezane uz stilske osobitosti pojedinoga kraja. Dubljom analizom uočavaju se ključne razvojne razlike, što se reflektiralo zbog posebnih povijesnih i društvenih promjena našega naroda, jer nije bilo jedinstvenog repertorija. Upravo je takva situacija pogodovala bogatijoj raznolikosti liturgijsko-glazbene baštine. No kao i svaka umjetnička grana, tako je i ova nedovoljno istražena.

Crkvena popijevka sadržajno obuhvaća potrebe cijele crkvene godine. Namijenjena je pučkom pjevanju, tj. raznolikoj liturgijskoj zajednici, na narodnom jeziku. Popijevke trebaju biti prikladne liturgiji, ali i izvanliturgijskim slavlјima i pobožnostima te odobrene od crkvene vlasti. Treba istaknuti da crkveno pučko pjevanje treba imati lagan i kratak tekst, puku lako prihvatlјiv, dostojan hrama, njegove svetosti i umjetnosti, koja djeluje na dušu onako kako to Crkva nalaže. Pučka popijevka u Crkvi je nova vrsta, liturgijsko-glazbeni izričaj koji je nastao u postsaborskom vremenu, u kojem su vjernici okupljeni u hramu Gospodnjem te molitvom i pjevanjem sudjeluju u liturgijskim činima. Prema želji Drugoga vatikanskog sabora, Crkva želi da vjernici djelatno sudjeluju (participatio actuosa) pjevanjem u liturgiji jer je sv. misa po svojoj naravi obred »zajedništva« u kojem se prisutni potiču i podržavaju u dragocjenom sudjelovanju odgovorima, usklicima, psalmima⁴, pripjevima, crkvenim pučkim popijevkama... Štoviše, puk ne smije nipošto biti isključen iz pjevanja jer se kod pjevanja u kojem se slavi Bog učvršćuje jedinstvo vjernika, te do izražaja dolazi moć doživljene riječi koja čovjeku pomaže izraziti se pred Bogom.

³ *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (PGPN), Hrvatska liturgijska pjesmarica. Zagreb, 1985., str. 361.

⁴ Crkva psalme smatra čudesnim pjesmama koji opjevavaju sva stanja čovjekove duše. Toliko su snažnog izričaja i duboke religioznosti da ih neki smatraju pjesmama Duha Svetoga. Iako zvuče arhaično, prikladni su za svako vrijeme, puni su ljudskog iskustva, zahvalnosti, molitve i svega onoga što ispunja ljudsku dušu. I danas, kao i tijekom povijesti, u pjevanju molitvi psalama vjernici dobivaju snagu i radost da istinski žive svoju vjeru u svim životnim prigodama: kad je prisutna radost, zahvala (Ps 136; 150), molitva, jadikovka ili pak pogrebno oplakivanje (Suci 11,40; Jer 48,36). Glazba je s čovjekom kad ga pratiše žalost i bol (Ps 137), a i onda kad mu je potrebna kao terapija za tjelesno i duševno ozdravljenje: *I kad god bi Božji duh napao Šaula, David bi uzeo harfu i svirao; tada bi Šaulu odlanulo i bilo bi mu bolje, a zao bi duh odlazio od njega* (1 Sam 16,23). Ruža s. Domagoja Ljubičić, *Psalmacija u euharistijskom slavlju i Časoslovu*, Zagreb, 2007., str. 8.

Osim toga, pjevanje nas obogaćuje i povezuje te ujedinjujemo svoje glasove s nebeskom Crkvom, koje »združeno s riječima tvori potrebit i sastavni dio svečane liturgije«. SC br. 112.

Nadalje, u liturgiji je itekako bitna kvaliteta popijevke kao i određeni čimbenici koji trebaju biti prisutni u njihovom svekolikom broju. Crkvena popijevka sadrži sljedeće elemente: jednostavni oblik, melodiju, ritam i harmoniju – što je dovoljno da se može govoriti o njezinoj vrijednosti. Slijedi analiza popijevaka prema pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (PGPN), Hrvatska liturgijska pjesmarica, Zagreb, 1985.

PGPN br. 455

Napев *O, Isuse, ja spoznajem* s jedne strane odražava osobnu spoznaju da čovjek griješi i time gubi Božju ljubav, a s druge se kaje i moli za milost. I ova je u nizu mnogih harmoniziranih i ritmiziranih popijevki F. Dugana, s tekstom V. Novaka preuređenim u naziv *O, Isuse kol spozvavam*.⁵ Nalazi se samo u trećem izdanju Cithare octochorde, a postoji i njezina melodijska povezanost s napjevom *Stabat Mater* (Co III), gdje se melodija u drugom dijelu doslovno ponavlja (usp. PGPN iz 1985., br. 484.). Napev počinje triput ponovljenom dvotaktnom frazom (**a-a1-a**), ali svaki puta različitom harmonizacijom. U drugom dijelu dvotaktna fraza (**b-b1**) ponavlja se dva puta s istim tekstem i harmonizacijom, ali različitim zadnjim akordom. Dursko obilježje u međusobnom prožimanju riječi i glazbenog izričaja ukazuje na to da je i ovo skladba iz ranijeg razdoblja i može se pjevati na početku euharistijskog slavlja.

PGPN br. 456

Popijevka *Prosti, moj Bože* nalazi se u pjesmarici Pjevajte Gospodinu iz 1968., Washington, oca franjevca trećoredca Teodora Badurine. Melodijska linija napjeva izgrađuje se uglavnom na bliskim intervalima ostvarenim u svega sedam taktova, (**a-a1 4+3**), primijenjen je i izražen utjecaj karakterističnog oblika glagoljaškog pjevanja i melodijski motiv klapske popijevke⁶ očitovan u prvoj rečenici. Prvi dio melodije (**a**) sastoji se od dvije korespondirajuće dvotaktne fraze (2+2), dok je drugi dio (**a1**) skraćen na tri takta, a prva se dva doslovno ponavljaju. Možebitni razlog ovog skraćivanja je manjak teksta. Skladba je tipa strofne pjesme s pripjevom, koji se nakon svake strofe ponavlja s istim tekstem. Zanimljivo je da pripjev nema novu melodiju, nego koristi onu kojom se pjevaju sve ostale strofe. U napjevu prevladava raspoloženje vlastite grješnosti i Božjeg milosrđa te odgovara pjevanju na početku euharistijskog slavlja.

⁵ Prilog 1., u: *Sv. Cecilijsa*, 1907., I. god., I. sv., str. 2.

⁶ Usp. M. DEMOVIĆ, nav. dj., str. 371.

PGPN br. 460

Dalmatinska popijevka ***Ja se kajem, Božje mili*** V. Novaka, na tipičan način ističe snagu i poziv na obraćenje te izmirenje s Bogom i čovjekom. Jedna je od ljepših korizmenih popijevki koja izražava iskreno kajanje zbog vlastitih grijeha, ali ističe i neizmjerno Božje milosrđe, koje je veće od čovjekove krivnje. Napjev teksta potpomognut je logičnim slijedom tonova te daje dojam mudrog i vještog odabira tonaliteta, melodije, harmonizacije i njegove komponente od dva dijela po osam taktova. Prva dva stiha skladana su u obliku dvostrukе rečenice **a-a** (4+4), koja ima istu harmonizaciju u e-molu. Drugi dio (4+4) započinje u paralelnom duru s kadencom na dominanti u četvrtom taktu, nakon čega slijedi kromatska modulacija iz G-dura u e-mol. Pjevanje ove popijevke budi veliku čovjekovu skrušenost i poniznost pred Uzvišenim, te se može pjevati na početku euharistijskog slavlja ili za vrijeme pokorničkog bogoslužja.

PGPN br. 461

O, Isuse izranjeni dvodijelnog je glazbenog oblika, **AB**, autora F. pl. Lučića. Skladba je to snažnog dojma, dirljiva u opjevanju Isusove muke na križu koju podnosi iz velike ljubavi prema svima nama. Pjevanjem se pobuđuje emotivna ozbiljnost i suživljavanje s Isusovom mukom i smrću. I ovaj ganutljivi napjev preživio je vremenski filter svog nastanka koji uprisutnjuje iskustvo pojedinca i zajednice zajedništva s Bogom.

Njegov prvi dio, **A**, u obliku je male rečenice od četiri takta, a drugi dio, **B**, od četiri takta i to od dvije dvotaktne fraze koje korespondiraju različitim kadencama (prva je na subdominantu, a druga na tonici). Svojim glazbenim i tekstualnim izričajem najviše odgovara pjevanju bližem Velikom tjednu, te za Veliki petak. Po svojoj naravi najprikladniji je pjevanju na kraju misnog slavlja.

PGPN br. 463

Iznimno lijepa i zanosna skladba ***Sretnih li vas***, u prijevodu Ferde Rožića a obradom V. Žganca, nalazi se samo u trećem izdanju Cithare octochorde; durskog je obilježja, što je izraženo ekspresivnim rasponom od velike sekste. Napjev počinje dvostrukom malom rečenicom (**a-a** 4+4) s različitim tekstom i djelomično sličnom harmonizacijom. Tekst se sastoji od četiri stiha: prva tri imaju jednaku dužinu dok je četvrti dvostruko kraći. Dakle, drugi dio melodije ima samo šest taktova (**b** 4+2), pa se stoga može zaključiti da je to *bar oblik*⁷ **a-a-b** (4+4+6) s produženom trećom rečenicom.

⁷ Bar oblik je inače tipičan za protestantski koral.

U napjevu je istovremeno pretočena korizmena i vazmena ideja, ona koja uvodi u ozračje uskrsne radosti. U bogatoj crkvenoj baštini ova popijevka odiše jednostavnošću melodiskog izraza, svježom harmonijskom linijom, zapravo jednom čistom radošću koja pomalo odudara od ostalih, namijenjenih tome vremenu. No, gledajući u cjelini, karakter popijevke je krajnje vedar i poletan, zaodjenut u čarobnu ljepotu njezinih tonova i vješto oblikovanih rečenica skladateljskim pomno uskladenim tekstrom i melodijom. U liturgiji se može pjevati za prinos darova.

PGPN br. 464

Crkva je oduvijek poticala svoje vjernike na tjelesna i duhovna djela ljubavi i milosrđa, koja trebaju činiti bližnjima svakodnevno, a napose u vrijeme korizme. Napjev *Milosti je čas*, autora mo. fra Ante Kreše Samardžića, može se zvati i napjev karitativnog poslanja. Novijeg je glazbenog izričaja, pun evanđeoskog zahtjeva parafrazirajući tekst proroka Izajie 58,6,7: ...koji potiče *dijeliti kruh svoj s gladnima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola i ne kriti se od onog tko je tvoje krvi.*

S obzirom na melodiski tijek, jasna je melodijska pokretljivost, a u isto vrijeme i jednostavnost nazočnih fraza (**A** 8 i **B** 8). To je zapravo strojni napjev s pripjevom (**B**), koji se uвijek ponavlja s istim tekstom. Između **A** i **B** nema velikog melodijskog kontrasta, ali je zato kontrast prisutan u njegovoj harmonizaciji, odnosno modulacijom u dur. Ovaj nadasve vedri napjev bez sumnje odgovara primjeni na kraju misnog bogoslužja u korizmi, te u drugim sličnim prigodama tijekom godine, kako bi se više ukorijenio u narodu.

PGPN br. 485

Stala plačuć tužna Mati (lat. *Stabat Mater – Sequentia*) dostojanstveni je napjev usmjeren na bol Isusove majke Marije poradi Isusove muke, zlostavljanja i raspeća na križ. Njegovim strofama pratimo pobožnost Križnoga puta. U pjesmarici PGPN iz 1985. nalaze se dva broja različite melodije: br. 484 i br. 485, to jest ona koju V. Novak objelodanjuje prema napjevu Cithare octochorde III. Ovaj napjev nalazi svoj odjek u dvodijelnom melodijskom obliku **AB**. U prvom dijelu (**A**) melodija se ponavlja dva puta s istom harmonizacijom, ali različitim tekstem (**a-a** 4+4). Drugi dio napjeva (**B**) također je dvostruka mala rečenica s istom harmonizacijom, ali se ovoga puta ponavlja i tekst (**b-b** 4+4).

Gregorijansku je melodiju vjerojatno skladao talijanski pjesnik Jacopone iz Todija († 1306.), iako je danas neki muzikolozi pripisuju sv. Bonaventuri († 1274.). To je jedna od

najsnažnijih srednjovjekovnih crkvenih tužaljki – prevedena je na brojne jezike – od dvadeset strofa u kojima se opisuju Marijine boli pod križem. Nastanak joj seže u XIII. stoljeće. U liturgiju ju je 1727. uveo papa Benedikt XIII. u misi na »Blagdan sedam žalosti Blažene Djevice Marije«, sada je to »Spomendan Žalosne Gospe« (15. rujna). Blagdan je nastao u 12. stoljeću, a nadahnut je riječima starca Šimuna: »A i tebi će mač probosti dušu« (Lk 2,35). U početku se blagdan slavio u petak prije Cvjetnice, a danas neposredno nakon blagdana Uzvišenja sv. Križa. U Časoslovu su strofe podijeljene na tri dijela: Služba čitanja – devet strofa, Jutarnja – sedam strofa i Večernja – šest strofa. Neki je još danas zbog njezinih značajki nazivaju »kraljicom Posljednicâ«.

***Barjadi kreću kraljevi* (Vexilla Regis prodeunt)**

Veliki petak je dan kada Crkva ostaje u tišini i sabranosti. Sve su misli i osjećaji upravljeni na Kalvariju, gdje na sramotnom drvetu križa u najstrašnijim mukama umire Spasitelj svijeta. Bogoslužje ovoga dana sastoji se od službe riječi, klanjanja križu i pričesti euharistijskim kruhom posvećenim na Veliki četvrtak i poslije Večere pohranjenim u svetohranište na sporednom oltaru. Nakon poklona križu, hostije se nose svečano u procesiji na glavni oltar, a za to vrijeme zbor ili zajednica vjernika pjeva pjesme ili himan *Barjadi kreću kraljevi*, koji je povezan s poklonom i molitvom križu, čemu je posvećen cijeli dan. Crkva ga u liturgiji časova stavlja u Večernjoj Velikog tjedna, počevši od Cvjetnice pa do Velikog četvrtka, te za Večernju Uzvišenja sv. Križa, 14. rujna.

Melodija gregorijanskog himna *Barjadi kreću kraljevi* u jambskom dvostihu, PGPN br. 476, autora Venancija Fortunata (530.-609.), drži se jednim od najljepših i najdirljivijih himana o muci Gospodnjoj u liturgiji latinske Crkve. Prvi je put pjevan 19. 11. 568. u Poitiersu (Francuska) prigodom pohranjivanja fragmenta Svetog Križa u samostanskoj crkvi posvećenoj križu. Napев je snažan, najavljuje svim kršćanima slavu i pobjedu uskrsnuća. Njegova melodijska linija isprepletena izražajnošću poetskoga i glazbenoga ruha izriče snažan dojam i potvrdu da je i to jedan od arhaičnih remek-djela gregorijanskog repertorija, nadahnut kulturom naroda i prostora na kojem je nastao.

Sljedeći uglazbljeni himan, koji donosi pjesmarica PGPN iz 1985. br. 478, autora dr. fra B. Duke, strofnog je oblika. Svaka strofa ima 4 stiha, a svaki je stih predstavljen rečenicom od 4 takta. No, sve su rečenice ritamski srodne. Prva 4 takta predstavljaju melodiju koja se kreće po tonovima toničkog kvintakorda *c-mola* s kadencom na prvom stupnju. Od petog do osmog takta modulira u molsku dominantu (*g-mol*), no himan se u drugom dijelu ponovno vraća u *c-mol*. Primjećuje se također da su prva tri četverotakta doslovno istog ritma, dočim u zadnjem

četverotaktu neznatno varira. Himni se u korizmenom razdoblju mogu pjevati u sve korizmene nedjelje na kraju mise.

PGPN br. 490

Narode moj ljubljeni,⁸ dragocjeni stari napjev koji potječe iz 15. st., izrečen je u svega osam taktova i četiri različite dvotaktne fraze. Može se pjevati na početku ili završetku euharistijskoga slavlja. Tekst je preuređio i ritmizaciju načinio V. Novak s početnim riječima *Ljudstvo moje židovsko* u četverodobnoj mjeri. Ova verzija teksta nalazi se u prvom prilogu časopisa *Sv. Cecilija*.⁹ Druga, krajnje zanimljiva harmonizacija – romantičnim vođenjem glasova – F. Dugana započinje riječima *Ljudstvo moje ljubljeno*, dok kasnija izdanja koriste naslov *Narode moj židovski*, a od 1960. do danas pjeva se riječima *Narode moj ljubljeni*. Napjev je sačuvan u trećem dijelu zbornika Cithare octochorde, ali i u još nekim zbirkama. Pjeva se na napjev latinske pjesme *Patris sapientia*, koja je prisutna u glazbenim zbornicima europskih naroda te u svim trim izdanjima Cithare octochorde s jednakim brojem strofa, ali s razlikom u melodiji.¹⁰ Treba svakako spomenuti da je i Johann Sebastian Bach cijenio ovaj koral kad ga je upotrijebio u svom *Johannes-Passion*, a obradio za orgulje u Das Orgelbüchlein: *Chorale-Prelude, Christus, der uns selig macht BWV 620*.

Zanimljiva je i s povijesnog gledišta korisna usporedba sa slovačkim kantualom *Jednotný katolícky spevník*, Trnava 1937., koji donosi napjev pedeset godina stariji, ali sličan našem, uzet iz katoličke crkvene pjesmarice *Cantus Catholici* iz 1655. godine.¹¹

PGPN br. 492

Jedna od ljepših korizmenih popijevaka svakako je i *Svaka duša*, koja se nalazi samo u trećem izdanju Cithare octochorde u ritmizaciji V. Novaka. Na početku se zapaža skok u melodijskom rasponu i rastavljeni kvintakord u prvom taktu. Napjev počinje dvaput ponovljenom melodijom od četiri takta (dvostruka rečenica **a-a** 4+4) s različitim tekstrom. Slijedi dio u kojem se dvaput ponavlja dvotaktna fraza (dvostruka fraza 2+2), također s različitim tekstrom. Na kraju je proširenje od dva takta tako, da oblik podsjeća na *bar oblik (a-a-b 4+4+6)*. Na istu melodiju i ritamsku shemu postoji i tekst himna *Spasi, Kriste, svoje djelo* (usp. PGPN iz 1985., br. 447). Ovaj napjev odiše pučkom jednostavnošću, zato ne čudi što u opjevanju muke Kristove, te

⁸ Vrijedno je skrenuti pozornost na mnogostruku promjenu samog naziva popijevke.

⁹ Prilog 1., u: *Sv. Cecilija*, 1907., I. god., I. sv., str. 1.

¹⁰ Usp. *Crkvene popijevke namijenjene bogoslužju za korizmu* u: *Cithara octochorda II.*, Zagreb, 1998., str. 90.-91.

¹¹ Usp. D. ANDRIĆ u: *Narodni elementi u Cithari octochordi*, Zagreb, 1956., str. 53.

skladnom durskom harmonijom i melodioznošću pogađa vjerničku dušu. Pjevanjem nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Moguće ga je primjenjivati u euharistijskom slavlju kao ulaznu ili prinosnu popijevku u vremenu bližem muci Kristovoj, što se naročito odnosi na posljednja dva korizmena tjedna.

PGPN br. 855

Počinje se slavna muka dirljivi je napjev u opjevanju Kristove muke. Prihvatio ga je širi sloj hrvatskih vjernika, a preuzet je iz Jaićeva Pjevnika. Strofnog je oblika s pripjevom. Možda je jedna od najpopularnijih pjevanih pučkih popijevki korizmenog razdoblja. Njegov prvi dio **A** sastoji se od 8 taktova, tj. dvije male rečenice. Melodija se doslovno ponavlja, ali s novim tekstrom (4+4). Drugi dio (**B**) pripjev je koji se ponavlja nakon svake strofe s istim tekstem, ima 8 taktova (4+4), bez znaka za ponavljanje. Prvi dio pripjeva čini sekvenca 2+2 takta, a drugi dio je doslovno ponovljena druga rečenica **A** dijela.

I ovo je jedna u nizu pučkih popijevki koja može biti namijenjena pjevanju kod pučkih pobožnosti i paraliturgijskih čina.

PGPN br. 856

Napjev pjesme **O, Isuse, daj da pjevam** potječe iz katedrale sv. Stjepana u Beču iz 1774. godine. Iako je stranog porijekla, ipak je jedan od najpopularnijih i najprihvaćenijih u našemu narodu. Istiće ga melodijска jednostavnost u razmjerno jednoličnom slijedu tonova kao i harmonizacija u tjesnom slogu. Stoga je prikladan za pjevanje prigodom pučkih pobožnosti i paraliturgijskih čina.